

ด้านภาษา สุภาษิต คำสอน ของชาติพันธุ์ไทยเขมร

ภาษา

ภาษาเขมรลาวเดิม เป็นภาษาหนึ่งที่มีใช้พูดกันอยู่ในจังหวัดราชบุรี ภาษานี้จะใกล้เคียงกับภาษาอีสานใต้ และยังมีการใช้ภาษาเขมรปะปนอยู่ด้วย เชื่อกันว่าบรรพบุรุษของชาวเขมรลาวเดิมเป็นชาวลาวที่ถูกทัพเขมรกวาดต้อนไปเมืองเขมร เมื่อได้ไปตีเขมรจึงได้กวาดต้อนชาวลาว และชาวเขมรปะปนกันมาด้วย จึงมีกลุ่มใช้ภาษาใกล้เคียงกับลาว และเขมร ชาวเขมรลาวเดิมอาศัยอยู่แถบบ้านเจ็ดเสมียน บ้านพงสวาย (แถววัดพนินพลู แถววัดลาดเมอฮังคร) ในอำเภอเมืองราชบุรี กลุ่มสองอยู่แถบอำเภอวัดเพลง ไปจนถึงอำเภอปากท่อ ได้แก่ หมู่ ๖-๙ ตำบลเกาะศาลพระ บ้านคลองพะเนา บ้านเกาะไฟไหม้ บ้านเฉลา บ้านบางนางสุญ ในอำเภอวัดเพลง บ้านบ่อกระดาน บ้านบ่อตะค้อ บ้านโคกพระ และบ้านหนองจอกในอำเภอปากท่อ

ปัจจุบันภาษาเขมรลาวเดิมจัดเป็นภาษาในวงล้อม (Enclave language) เนื่องจากล้อมรอบด้วยภาษาไทยกลางและภาษาลาวเวียง ในอนาคตชุมชนภาษาเขมรลาวเดิมอาจหายไปจากจังหวัดราชบุรีและไม่มีผู้ใดใช้ภาษานี้ในชีวิตประจำวัน เนื่องจากมีการเปลี่ยนภาษา (language shift) ให้กลมกลืนกับภาษาอื่น โดยเฉพาะภาษาลาวครั้งเพราะภาษาทั้งสองมีความใกล้เคียงกันมากทั้งด้านศัพท์และเสียง สิ่งที่แตกต่างกันมีเพียงเสียงสระซึ่งภาษาเขมรลาวเดิมใช้เสียง[au] ในขณะที่ภาษาลาวครั้งใช้เสียง [ai] และพบว่าผู้พูดภาษาเขมรลาวเดิมที่มีอายุน้อยมักมีการแปรระหว่างเสียง [au] ~[ai] อีกทั้งประเพณีของคนกลุ่มนี้ไม่สู้จะมีเอกลักษณ์เด่นชัด

ลักษณะของภาษาเขมรลาวเดิม

ภาษาเขมรลาวเดิมจะมีการแปรเสียงต่างๆ ตามสำเนียงตน เช่น

เสียง สระโอะ แปรเป็น เอะ เช่น หมด เป็น เหม็ด

เสียง สระอุ แปรเป็น โอะ เช่น ตึกแก เป็น ตักแก

เสียงสระไอ แปรเป็น อา เช่น ไหม เป็น หมา

ตัวอย่างภาษาเขมรลาวเดิม

ภาษาเขมรลาวเดิมสำเนียงอีสาน ภาษาเขมรลาวเดิม มีการใช้ภาษาปะปนกันจนเป็นภาษาที่มีลักษณะพิเศษ แต่ตอนนี้จะยกตัวอย่างภาษาเขมรลาวเดิมแบบใกล้เคียงกับภาษาอีสาน เช่น

เว้า แปลว่า พูด

บ่หย่าน แปลว่า ไม่กลัว

ไปเด้ามา แปลว่า ไปไหนมา

ไปเฮ็ดนา แปลว่า ไปทำนา

ปวดแคว หรือปวดแขว แปลว่า ปวดฟัน

ไปเตี่ยวหกคีน แปลว่า ไปเตี่ยวเตี่ยวแล้วจะกลับ

หกมือเต้า แปลว่า กลับเมื่อไร

หกมืออื่น แปลว่า กลับพຽนนี้

ไปโพนไปพี แปลว่า ไปโน่นไปนี่

แย้มอีหยัง แปลว่า มองอะไร

หkBานมือไต้ แปลว่า กลับบ้านเมื่อไร

ภาษาเขมรลาวเดิมสำเนียงเขมร ชาวเขมรลาวเดิมที่อาศัยอยู่แถบอำเภอปากท่อจะพูดแบบเขมร จึงถูกเรียกว่า เขมรปากท่อ ตัวอย่างภาษาเขมรลาวเดิมที่มีสำเนียงเขมร ได้แก่

โตนนามอ หรือโตนาม้อ แปลว่า ไปไหนมา

คำบาย แปลว่า หุงข้าว

ชีบาย แปลว่า กินข้าว

ชีบายเหยยเนื่อง แปลว่ากินข้าวหรือยัง

พ็อกตึก แปลว่า ต้มน้ำ

บอง แปลว่า พี่

ปะโอน แปลว่า น้อง

ตักตึก แปลว่า ตักน้ำ

ตะแกจะค้ำ แปลว่า หมาจะกัด

นอกจากนี้ยังมีกลุ่มชนอีกกลุ่มหนึ่งที่เรียกภาษาตัวเองว่า ภาษาเขมรลาวเดิม ในจังหวัดราชบุรีที่ตั้งถิ่นฐานในแถบอำเภอเมืองราชบุรี, อำเภอปากท่อ, อำเภอวัดเพลง และอำเภอบางแพ โดยภาษานี้จะใกล้เคียงกับภาษาไทยถิ่นอีสานตอนใต้ และยังมีการใช้ภาษาเขมรปะปนอยู่ด้วย เชื่อกันว่าบรรพบุรุษของชาวเขมรลาวเดิมเป็นชาวลาวที่ถูกทัพเขมรกวาดต้อนไปเมืองเขมร เมื่อไทยได้ไปตีเขมรจึงได้กวาดต้อนชาวลาว และชาวเขมรปะปนกันมาด้วย

แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันพบว่ามีเพียงผู้สูงอายุเท่านั้น ที่ยังคงพูดภาษาลาวเดิม ส่วนคนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่มักจะใช้ภาษากลางตามแบบคนไทยภาคกลาง